

Osebna izkaznica: DRISTAVIČNI SPRELETAVEC (*Leucorrhinia pectoralis*)

V besedilu in s fotografijami predstavlja: Matjaž Bedjanič

Dristavičnega spreletavca uvrščamo v družino ploščev (Libellulidae). Sodi med manjše raznokrile kačje pastirje – telo odraslih žuželk v dolžino meri do 4 centimetre. Že na daleč ga prepoznamo po belem čelu oz. »obrazu« in izstapajočem rumenem madežu na sedmem segmentu zadka. Značilni so tudi majhen temen madež na bazi zadnjih kril in svetle žile med pterostigmo in konico kril, splošna obarvanost telesa pa je črna in temno rdečkasto rjava (sl. 1 in 2).

Odrasle dristavične spreletavce lahko ob stoječih vodah opazujemo od začetka maja do konca julija. Samci (sl. 1) se zadržujejo na bogato zaraslih in z grmovjem ter drevjem obdanih osončenih delih ribnikov ali mrtvic, kjer počivajo na izpostavljenih vejicah, steblih rogoza ali kopicah šašev. Samice (glej Fotoživ) srečamo ob vodi zelo redko, tudi parjenje (sl. 2) poteka običajno v krošnjah bližnjih dreves. Ličinke živijo in se razvijajo pod vodno gladino, velike so do 2 centimetra. Za rod značilni so oblika glave in oči ter zlasti temni madeži na trebušni strani zadka ličinke (sl. 3). Njen razvoj do preobrazbe (sl. 4) traja dve leti.

Življenjska okolja dristavičnega spreletavca so večje mrtvice (sl. 5) in stari, bogato zaraščeni ekstenzivni ribniki (sl. 6) z minimalno količino rib. V Sloveniji je znan le z okoli ducata lokalitet, povečini na severovzhodu države. Ustrezne ekološke razmere, tako v vodnem kot v obvodnem okolju, so ključne za njegovo preživetje na določenem območju. Sodi med vrste, ki zelo slabo prenašajo plenilski pritisk rib. Prizadene ga tudi uničevanje vodne obrežne zarasti, zlasti uničujoča pa je zanj izsušitev vodnih okolij ter praznjenje in polnjenje ribnikov na neprimeren način in v neprimernem času.

V Sloveniji smo doslej zabeležili tri vrste spreletavcev, prav vse so močno ogrožene in imajo zelo specifične ekološke zahteve. Dristavični spreletavec je zavarovan z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah, uvrščen je v Prilogi II in IV Direktive o habitatih in je t. i. vrsta Nature 2000. Za dolgoročno ohranjanje vseh vrst spreletavcev pri nas so potrebni monitoringi, ustrezno upravljanje bivališč in aktivni varstveni ukrepi, ki se žal ne izvajajo. Dristavični spreletavec je indikator biodiverzitetno najbogatejše faze v razvoju ali stanju stoječega vodnega ekosistema, zato ima ohranjanje bivališč tega ogroženega kačjega pastirja krovni efekt za mnoge druge ogrožene rastline in živali. ☘